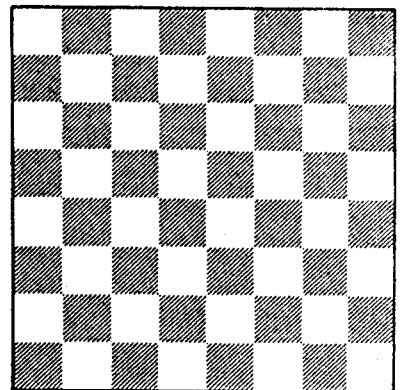
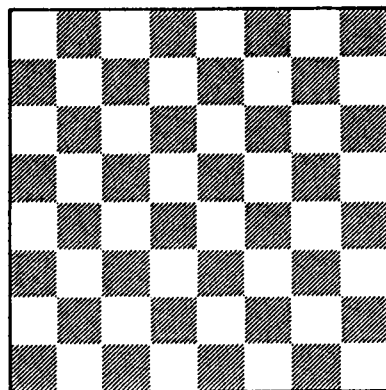
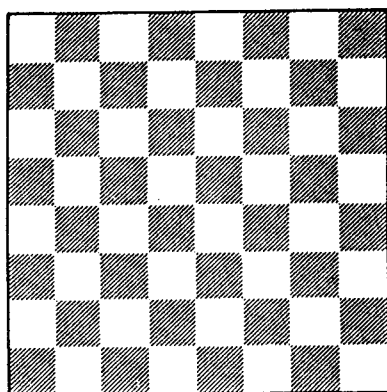

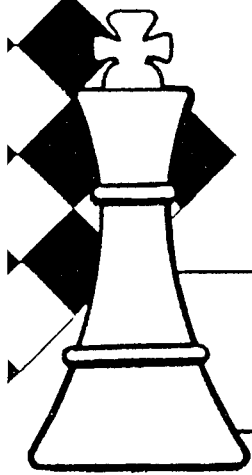
EBUR

orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor schaakeindspelstudie

EBUR

4e Jaargang, nummer 1

Mei 1992

Kwartaaltijdschrift van ARVES.

Redactie: Harold van der Heijden (dataverwerking) en René Olthof (redacteur)

Redactieadres: Achter het Schaapshoofd 7, 5211 MC 's-Hertogenbosch,
tel. 073-133049

REDACTIONEEL

Ondanks de late verschijning van dit eerste nummer in 1992 vallen er vele positieve geluiden te melden uit de studiewereld. De belangrijkste is natuurlijk het op gang komen van *EG*. Onlangs mochten we nummer 105 begroeten en er zit meer in het vat.

What else is new? Wouter Mees meldde dat het Lommer Memorial Toernooi is doodgelopen (zijn eigen Jubileumtoernooi sluit op 1 juli, dus opschieten als U nog wilt inzenden) en Timman heeft in Linares als eerste het eindspel twee lopers tegen paard in een officiële toernooipartij gewonnen. Zie DIAGRAM 1 voor de beginstelling.

In *Schakend Nederland* 1992/4 en vooral *ICCA Journal* 1992/2 geeft Jaap van den Herik het achtergrondverhaal, terwijl Timman een en ander uit de doeken zal doen in zijn eigen blad *New in Chess Magazine*.

Ik kreeg een ideeetje tijdens het maken van dit nummer naar aanleiding van de weerlegging van een all time classic van Moravec. Misschien is het aardig een soort ARVES Top 40 samen te stellen op basis van de lijstjes van favoriete studies van onze leden. Wellicht kan het op de voorjaarsbijeenkomst in Rotterdam nader uitgewerkt worden. Ik zal daar in verband met verblijf in het buitenland overigens zelf verstek moeten laten gaan.

Wat treft U aan in de komende 18 bladzijden? Veel weerleggingen en nevenoplossingen. Harold van der Heijden heeft voor U verzameld wat er zoal ter tafel kwam de afgelopen tijd. Waarvan Akte!

Harrie Grondijs slaat hardhandig toe met een paar leuke bijdragen. Leuk vooral voor de redactie, omdat ze kant-en-klaar op diskette werden aangeleverd!

Lidmaatschap ARVES f50,00
postgiro 426288 of ABN Bank 55.09.33.743
t.n.v. A. Willink, rekening ARVES
Jaarabonnement eindspeltijdschrift EG f35,00
postgiro 44390 of ABN Bank 55.03.76.615
t.n.v. A. Willink, rekening EG

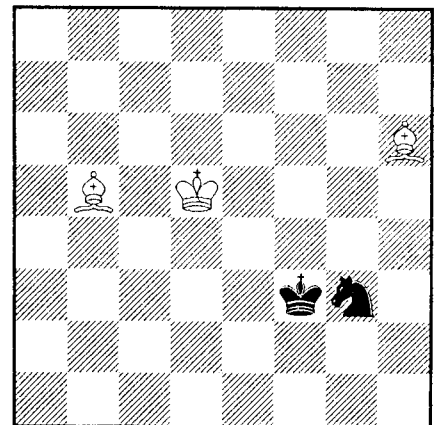

diagram 1

Waarvan Akte

Het begint er op te lijken dat steeds meer mensen in plaats van met componeren zelf zich bezig houden met kraken, weerleggen en aanvullen van andermans arbeid. Wij hebben daar niets op tegen, constateren slechts het verschijnsel nu we een stortvloed aan materiaal op dit gebied ter publikatie voorgelegd kregen. Een willekeurige greep:

Een onnodige correctie

Onlangs deed zich het vrij zeldzame verschijnsel voor dat een correctie van een studie gepubliceerd werd, terwijl de originele opgave op zich correct was!

Wat was het geval? In *Schakend Nederland*, september 1991 verscheen onder nr. 2266 nevenstaande studie van Wouter Mees (DIAGRAM 2).

De auteursoplossing luidde 1.Lb8 Kd7 2.Lh2 Kc6 3.a7 Kb7 4.Lg1 Ka8 5.a6 Kxa7 6.f6 en nu kan niet en passant geslagen worden.

Vanwege de weerlegging 5...b3 6.Kc1 e3 (remise) volgde in *Schakend Nederland* van december 1991 bij wijze van correctie van de auteur DIAGRAM 3 met de oplossing 1.Lb8 Kd7 2.Lh2 Kc6 3.a7 Kb7 4.Lg1 Ka8 5.a6 Kxa7 6.f4 of 5...e5 6.de3.

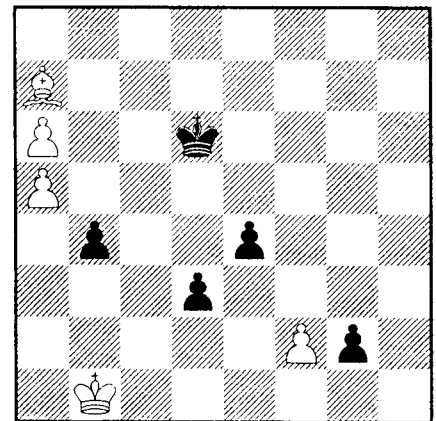

diagram 2

Allereerst valt op dat in BEIDE studies de zet 2...Kc6? niet goed is. In de originele studie volgt 3.Kb2! Omdat wit het tempo in handen heeft -immers Kb1-b2-b3 houdt de zwarte b- en d-pion tegen- zal zwart op den duur zijn koning moeten spelen en wit haalt dan dame op a8.

In de correctie volgt op 2...Kc6? 3.f4! en zwart raakt na 3...exf3 ep 4.Kf2 g1D 5.Lxg1 Kc7 6.Lh2+ Kc8 7.Ke1 in tempodwang. Wit haalt opnieuw dame op a8.

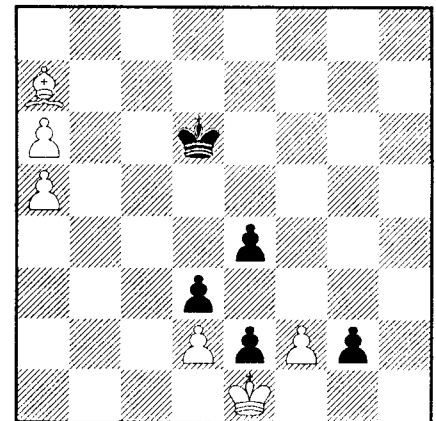

diagram 3

In beide gevallen speelt zwart sterker 2...Kc8. Het juiste winstverloop in de originele studie is nu als volgt: 1.Lb8 Kd7 2.Lh2 Kc8 3.Kb2! g1D 4.Lxg1 Kb8 5.a7+ Kb7 6.a6 Ka8 7.Kb1(b3) Kxa7 8.f4. Doordat zwart vanwege zedwang de g-pion moet opgeven is de weerlegging vervallen. De 'correctie' blijft ook na het sterkere 2...Kc8 met een dual zitten: 3.f4! exf3 ep 4.Kf2 g1d 5.Lxg1 Kb8 6.Lh2 Ka7 7.Lg3 Kxa6 8.Kxf3 en wint.

Conclusie: De originele studie is als opgave correct. De correctie is onjuist (dual) en was bovendien onnodig. Nogmaals: een zeldzaam verschijnsel!

H.T. Brunt

Geliefd oorlogsterrein voor de foutenjagers zijn vooral onze onvolprezen ARVES-boeken. Zo komt Jan van Reek zelf verderop in deze *EBUR* met een waslijst van aanvullingen en verbeteringen. Van Wouter Mees ontvingen wij eveneens een lijstje, dat wij hierbij graag het levenslicht laten zien.

A Het Mann-boek:

- a) Driezet nr. 2 op blz. 13 heeft een dual na 1...e6, namelijk 2.Dc4+ of 2.Dd4+
- b) Studie nr. 15 (Vandiest) op blz. 62 kan (volgens de oplosers in *Probleemblad*) aanmerkelijk bekort worden, namelijk door 8.Dg3+ i.p.v. 8.De6+. verder gaat naast 16.Dg2+ ook 16.De3+ (al duurt het dan wat langer).
- c) Studie 101 op blz. 76 mijns inziens onoplosbaar na 1.Df1+ Pf2!

B In 'A.P.Gulyaev-A.P.Grin' is nr. 47 (Grin & Kralin) op blz. 33 onoplosbaar, alweer volgens de oplosers van *Probleemblad*; na 1.Ld4 b1D 2.Tb2 maakt zwart met 2...Da2! remise.

C Enig commentaar op 'Eindspelkunst' van J.H.Marwitz:

- a) Nr. 8 (Bristol gevolgd door trap) is geanticipeerd door Gulyaev (nr. 9).
- b) De onoplosbare nr. 4 heeft Marwitz zelf nog verbeterd.

DIAGRAM 4 J.H. Marwitz
correctie (zie
ook *Probleemblad*, 1991/4)
wit aan zet wint

Oplossing: 1.cxb7 Tb4+ 2.Ka2 (niet 2.Kc2?)
2...Kh7 3.Ka3 (niet 3.h5? Tb3!) 3...a5 (3...Tb5
4.Kxa4) 4.h5 Kh6 5.h3 Kh7 6.h4 Kh6 7.Ta8 Txb7
8.Th8 mat. (N.B. Marwitz dacht er over de eerste zet
te couperen. Van J. van Atten is een bijna identieke
uitwerking bekend, eveneens in *Probleemblad*
geplaatst) Welke correctie heeft nu de voorkeur,
Marwitz of Van Reek?

c) Eenzelfde kwestie bij nr. 64. Hiervan heeft
Marwitz mij in 1991 een verbeterde versie gestuurd.

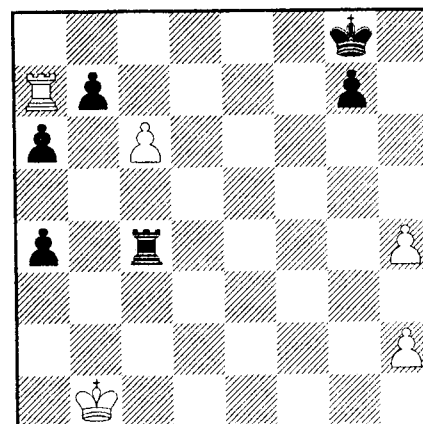

diagram 4

DIAGRAM 05 J.H. Marwitz
correctie
zwart aan zet, wit maakt remise

Nog niet gepubliceerd; hebben wij nu de vrijheid dat
wèl te doen? Marwitz had er mogelijk een andere
bestemming voor, en was in deze zaken erg precies.
Oplossing: 1...Lc4+ 2.Lf3+ (2.Ke1? Lxb5!)
2...Txf3 3.Ke1 Txe3 (er dreigde 4.exf3+) 4.Lxe3
Lxb5 5.Pxa6 Kxe3 (5...a2 6.Pc5+ Kxe3 7.Pb3 Lxe2
8.Pc1 a1D(T) pat; of 5...La6 6.Lc1 en 7.Lb2=)
6.Pb4 (6.Pc5? La4!) 6...La4 7.Pa2 Lc2 8.Pc1 =.

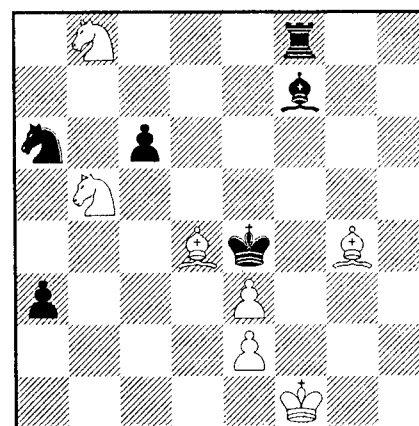

diagram 5

d) Nr. 37 is in spiegelbeeld gebruikt voor de WCSC in Rotterdam, augustus 1991, en moest toen wegens onoplosbaarheid uitvallen. Na 10.Kg3 speelt zwart 10...Le6! en 11...Lb6, waarna een vesting is ontstaan: remise.

De redactie houdt ondertussen ook zijn ogen open, getuige het volgende verhaal van Harold van der Heijden.

Jammer, maar helaas....

In de afgelopen maanden heb ik in de vakbladen weer de nodige studies zien sneuvelen. Daarbij waren hele oude, hele beroemde, en hele mooie studies. Ook ikzelf heb dit keer niet stil gezeten.....

Om letterlijk maar met het begin te beginnen, lees ik tot mijn schrik in *L'Italia Scacchistica*, in een artikel van Enrico Paoli met de titel *140 anni sono passati....* dat een studie van Kling en Horwitz uit 1851 incorrect blijkt te zijn. Zie DIAGRAM 6. De auteursoplossing luidde 1.Pf3 Ld8 2.Pe5 Lg5 3.Pg4! Ld8 4.Pf6! en wint. Echter ene Marino Scabini vond de verbluffende verdedigingszet 1...Lg5!! Daar 2.Pxg5 pat betekent, komt wit niet verder: 2.Pe5 Kh7 3.Pg4 Ld8 4.Pf6+ Kh8 en nu is wit in zetdwang!

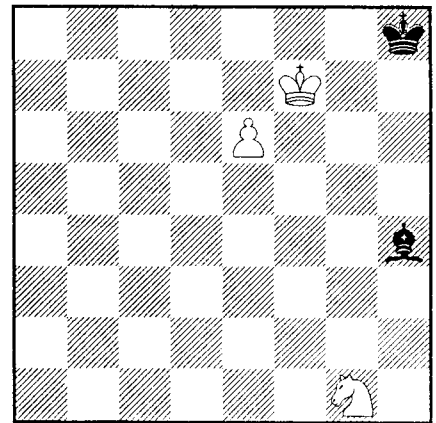

diagram 6

Ene Pop S. Dvastian heeft zelfs een artikelen-serie over incorrecte studies in *Chess International*. Als voorbeeld (zie DIAGRAM 7) een versie van Grigoriev van alweer een studie van Horwitz. De bedoelde oplossing: 1.Db5+ Dg5 2.De2+ Dg4 3.De5+ Dg5 4.De6! Dg1! 5.Df5+ Dg5 6.Df3+ Dg4 7.Df7+ Kg5 8.f4+ Dxf4 9.Dg6 mat. Inderdaad wint 3.De8+! Kg5 4.De5+ Df5+ 5.Dxf5+ Kxf5 6.h3 een stuk eenvoudiger.

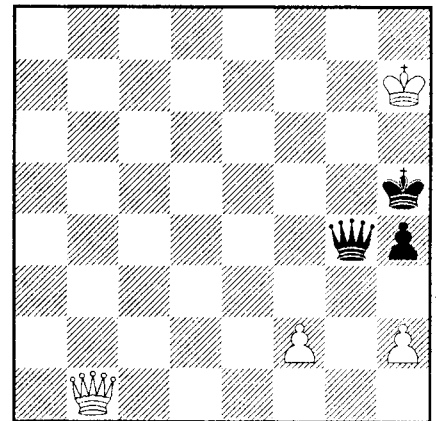

diagram 7

Lars Falk schreef me in een brief dat hij vindt dat maar wat meer sterkere spelers interesse in studies moeten gaan tonen, om zo de rotte appels uit de fruitmand te kunnen halen. Ze timmeren daar in Zweden wat dat betreft flink aan de weg; de sterke studie-groep in Uppsala bestaat uit Alexander Hildebrand, Jarl Ulrichsen, GM Harry Schüssler en Lars Falk. Verder hebben zij regelmatig IM Axel Ornstein uit Stockholm in hun midden. Rond kerstmis, zo schrijft Lars, zijn ze flink aan het kraken geweest. Kijkt u even mee naar de eerste drie plaatsen van het *Springaren 1989* studietoernooi.

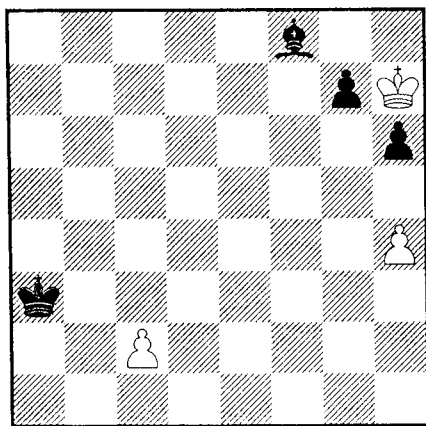

diagram 8

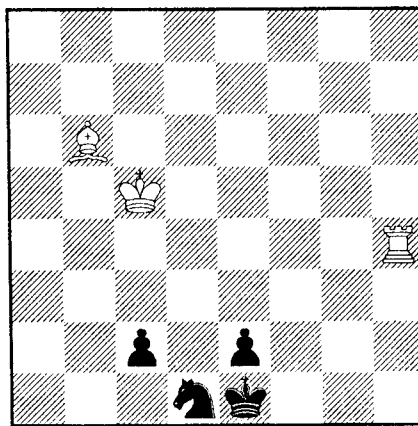

diagram 9

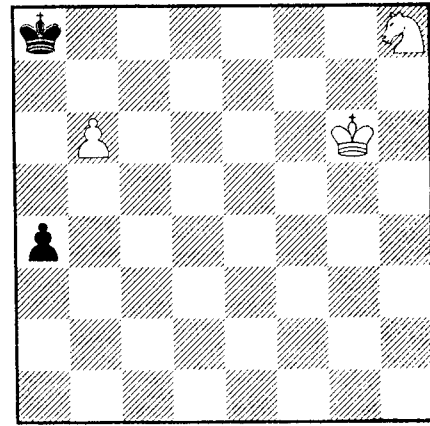

diagram 10

Natuurlijk is de eerste prijs van Sochniev een prachtstudie; echter Lars Falk ontdekte een dual (DIAGRAM 8):

1.h5! g5! 2.hxg6ep h5 3.c4!! (3.Kg8! Lb4!! 4.c4 Ka4! 5.c5 Kb5! 6.Kf7 Lc3 7.Ke6 h4 8.Kd6 h3 9.c6 h2 10.c7 h1D 11.c8D Dh2+! 12.Ke7 Dh4+ 13.Ke8 Dh8+ 14.Kd7 Dg7+ 15.Ke8 Dxc6+ 16.Kd7 Dg4+ 17.Kc7 Le5+ 18.Kb7 Df3+) 3...Ka4! (3...h4 4.Kg8 Lc5 5.Kf7 Ld4 6.c5) 4.c5! Kb5 5.Kg8 Lxc5 6.Kf7 Ld4 7.Ke6 h4 8.Kd5 Lg7 9.Ke4 h3 10.Kf3, echter ook 10.g7! wint

Ook in een zijvariant zit iets niet helemaal lekker: 1.Kg6? Kb2 2.c4 Kc3 3.h5 Kxc4 4.Kf7 Lc5 5.Kxg7 Le3 6.Kg6 Kd3 is een theoretische remise-stelling; maar zwart heeft beter: 4...Ld6! en de zwarte koning komt nu wel op tijd: 5.Kxg7 Lf4 6.Kg6 Kd3 7.Kf5 Ke3 8.Kg4 Lb8 9.Kh3 Kf2 en wint.

De weerlegging van de tweede prijs van Dobrescu (DIAGRAM 9) komt voor rekening van Axel Ornstein.

1.La5+ (1.Tc4? Kf1 2.La5 Pe3) 1...Kf1 2.Tf4+ Pf2 3.Tc4 Pe4+ 4.Kd4! Pc3! 5.Txc3 e1D 6.Tf3+ Kg2 7.Lxe1 c1D 8.Te3 remise; maar ook 2.Ld2! is voldoende voor remise.

De studie van Ulrichsen (DIAGRAM 10) is waarschijnlijk correct, maar na de zetten 1.Pf7 a3 ontstaat een studie van Makhatadze uit 1977, zoals ikzelf in mijn studie-databank vond. Volledig geanticipeerd dus.

De rest van de oplossing gaat overigens als volgt: 2.Pd8!! a2 3.b7+ Kb8 4.Pc6+ Kxb7 5.Pa5+ Kb6 6.Pb3 Kb5 7.Kf5 Kb4 8.Pa1 Kc3 9.Ke4 Kb2 10.Kd3 Kxa1 11.Kc2 remise.

De zweden verbazen zich wat over het feit dat Makhatadze verzuimde een volledige knight's tour van hoek (h8) naar hoek (a1) te construeren.

Een grote verrassing in *Postsjakk!* René Olthof zorgde voor een kopietje en riep: 'Een klassieker naar de maan'. Ik geloofde het eerst niet, maar er is geen speld tussen de weerlegging te krijgen...

Snik, snik, één van mijn favoriete studies aan diggelen. De beroemde Moravec uit 1913 (DIAGRAM 11), waar je de pion moet laten staan. Ik heb 'm vele malen voorgespeeld aan geïnteresseerden: 1.Kh7! h4 2.Kg6 h3 3.Kg5 h2 4.Kg4 h1D 5.Kg3 en de pion op g7 staat zwart vreselijk in de weg.

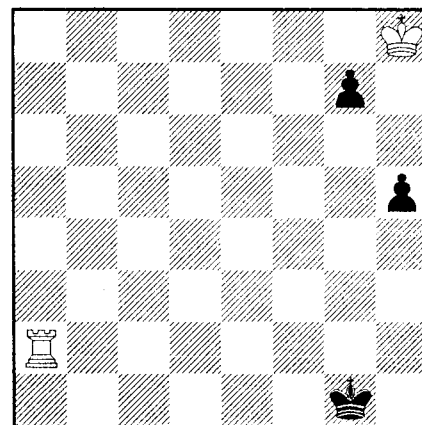

diagram 11

In een oploswedstrijd kwam ene Eivind Gjølseth er niet helemaal uit. Hij vond geen winst voor wit na 4...g5!! 5.Kg3 h1P+ 6.Kf3 g4+! (nu moet je dat kreng toch nemen!) 7.Kxg4 Pf2+ en het paard ontsnapt, probeert u maar.

Ook ikzelf heb getracht een aantal studies te molesteren, die er m.i. al enigszins verdacht uitzagen. Daartoe de prachtige nieuwe EG's doorgekeken, en zowaar... twee kanjers onderuitgeschoffeld.

Allereerst een derde prijswinnaar (DIAGRAM 12) van Kovalenko, (EG#8353):

Wit behaalt een moeizame (maar fraaie) overwinning middels 1.Ke6 (1.h4? Kg4; 1.Ke7? d5) 1...Kf3 (1...Ke4 2.h4 d5 (2...Kf4 3.f3) 3.f3+ Kd4 4.h5 dxc4 5.h6 c3 6.h7 c2 7.h8D+) 2.Kd5 Kf4 3.Kc6 Kf3 4.h4 (4.Kxc7? d5 5.cxd5 c4 6.d6 c3 7.d7 c2 8.d8D c1D+ 9.Kd7 Kxf2 10.Dh4+ Kf1 11.Dg4 Dc5 12.h4 Df8 13.h5 Df7+ 14.Kd6 Df8+ 15.Ke5 Db8+) 4...Kg4 5.f3+ (5.f4? Kxf4 6.h5 Kf5) 5...Kh5 (5...Kxh4 6.Kxc7 d5 7.cxd5 c4 8.d6 c3 9.d7 c2 10.d8D+) 6.f4 Kg4 (6...Kxh4 7.Kxc7 d5 8.cxd5 c4 9.d6 c3 10.d7 c2 11.d8D+) 7.f5 Kxf5 8.h5 Kg5 9.Kxc7 d5 10.cxd5 c4 11.d6 c3 12.d7 c2 13.d8D+ en wint.

Wel zo simpel is 2.h4! Kg4 3.h5! Kxh5 4.f4 en wint.

Over het tweede geval ben ik niet 100% zeker (DIAGRAM 13); maar zwart moet van buitengewoon goede huize komen om in mijn alternatieve oplossing nog remise te inaken. Deze studie van Kalinin (EG#8456) won een 3e eervolle vermelding.

1.Dh1+ Kg8 2.Da8+ Df8 3.Le8 La2 4.Kb5 Lb3 5.Dc8 Kh8 (5...La2 6.Lf7+ Lxf7 7.gxf7+ Kxf7 8.De6+) 6.Db8 Kg8 7.Da8 en wint.

Maar het recht-toe-recht-aan alternatief 3.Dc6! La2 4.Le6+ dxe6 5.Dxe6+ Kh8 6.De4! Dd8 7.Dh4(1)+ Kg8 8.Dh7+ Kf8 9.Dh8+ Ke7 10.Dxg7+ Kd6 11.Da7 De8+ 12.Ka5 moet toch winnen?!

Anticipaties tref ik regelmatig aan, dankzij mijn databank. Zo moest onlangs een mede-ARVES-lid eraan geloven. De studie van Julien Vandiest (trouwens wel al uit de *Volksgazet* van 1965); zie DIAGRAM 14.

1.Kb5+ Kh8 2.Da8+ Dg8 3.Da1+ Dg7 4.Dh1+ Kg8 5.Dd5+ Kh8 6.Dd8+ Dg8 7.Dd4+ Dg7 8.Dh4+ Kg8 9.Dc4+ Kh8 10.Dc8+ Dg8 11.Dc3+ Dg7 12.Dh3+ Kg8 13.Dc8+ Df8 14.Dc4+ Kh8 15.Dh4+ wint.

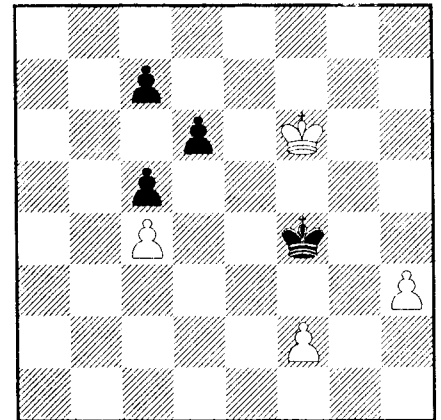

diagram 12

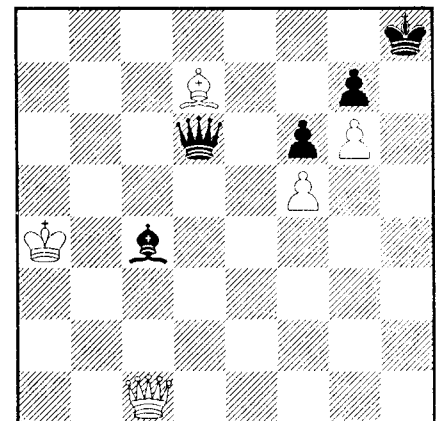

diagram 13

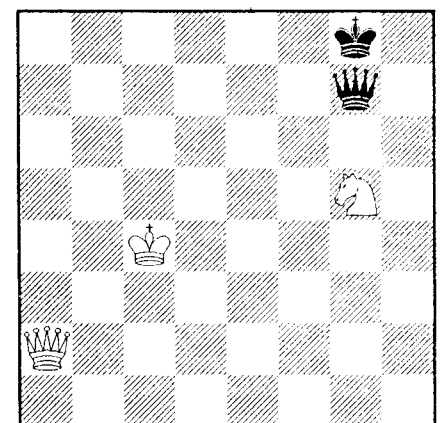

diagram 14

Helaas stond deze stelling bijna 50 jaar daarvoor al op het schaakbord bij S.Kosek (*Casopis Ceskoslovensky Sach*, 1919), maar met de witte dame op b3 i.p.v. op a2. Opmerkelijk genoeg is de sleutelzet en de methode hetzelfde; de oplossing is echter iets korter:

1.Kb5+ Kh8 2.Dh3+ Kg8 3.Dc8+ Df8 4.Dc4+ Kh8
5.Dd4+ Dg7 6.Dh4+ Kg8 7.Dc4+ Kh8 8.Dc8+ Dg8
9.Dc3+ Dg7 10.Dh3+ Kg8 11.Dc8+ Df8 12.Dc4+ Kh8
13.Dh4+ wint

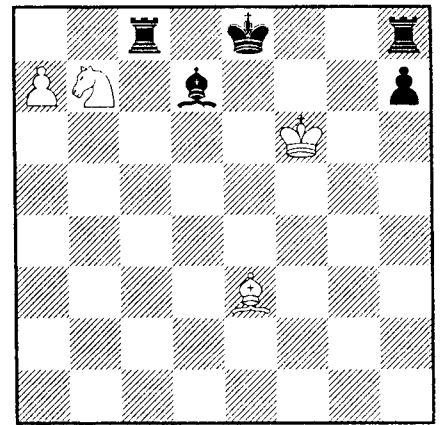

diagram 15

Zelf componeer ik nauwelijks studies. Dat je dan zelf nog de anticipatie moet ontdekken van een van die (mis)baksels.... (DIAGRAM 15).

1.Pd6+ Kf8 2.Lh6+ Kg8 3.Pxc8 Lxc8 4.a8P La6
5.Pc7 Lc4 6.Pe8 Lb5 7.Pd6 Ld7 8.Ke7 Lc6 9.Ke6!
(hier gaat het om!) 9...Ld7+ 10.Kf6 Lf5 11.Ke7 Lg6
12.Pc8 Lf5 13.Pb6 Le6 14.Kf6

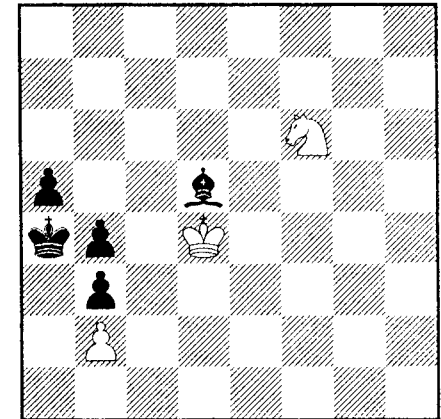

diagram 16

Dat had een mijn onbekende Tsjechische componist (A. Matus, 1951) al 36 jaar geleden bedacht (DIAGRAM 16).

1.Kc5! Le6 2.Pe4 Lf5 3.Pd6 Le6 4.Kc6! Ld5+ 5.Kb6
Lb7 6.Pc4 La6 7.Pe5 Lb5 8.Kc5

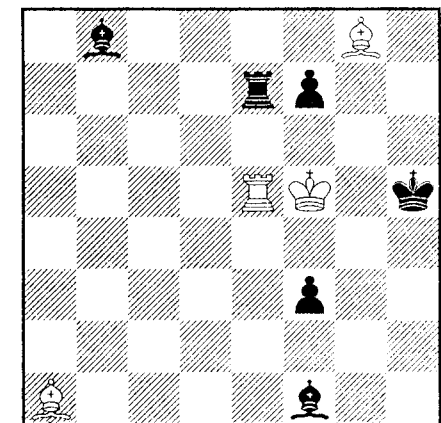

diagram 17

Robert Timmer heeft in de *Mikrogids* een studie-rubriek met de titel 'Man en Paard'. Hierin plaatst hij telkens een (gedeelte van een) studie, ter oplossing voor de lezers. Onlangs meende iemand met behulp van zijn computer een weerlegging te hebben gevonden van de slotcombinatie van een studie van de russische componist M. Muchin (DIAGRAM 17). Die behaalde hiermee een 1-3 speciale vermelding in *Sjachmaty v SSSR*.

De bedoelde oplossing: 1.Ta5 f2 2.Kf6+ Le5+!
3.Lxe5 Te6+ 4.Kg7! (4.Kxf7? Lc4! 5.Ld4+ Te5+!)
4...Tg6+ 5.Kf8(h8) Txg8+ 6.Kxg8 Lc4
(DIAGRAM 18)

Dit is de stelling die Timmer in de *Mikrogids* plaatste.

7.Lh8+ f5+! 8.Kg7! f1D 9.Txf5+ Dxf5 pat.

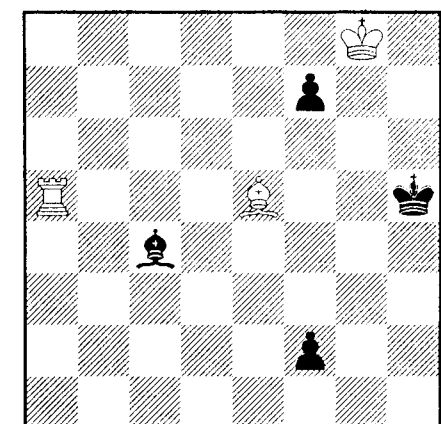

diagram 18

De schaakcomputer van Th. C. Hofman speelde echter 8...Kg5, hetgeen in zijn ingezonden brief vergezeld ging van de opmerking 'en wit kan ophouden'. Waarschijnlijk valt het pat binnen de horizon van het schaakprogramma, en wordt gekozen voor de variant waarin zwart weliswaar een materiaal-plus heeft, maar die na het simpele 9.Ta1 f1D 10.Txf1 Lxf1 niet meer voldoende is voor de winst.

Het probleem van de meeste computerprogramma's is dat ze geen eindspelkennis bezitten, zodat ze juist erg slecht zijn in het oplossen van eindspelstudies. Een uitzondering hierop is bijvoorbeeld het PC-programma MChess.

Nou was dit voor mij zo belangrijk om hierop te reageren met een ingezonden brief; maar opmerkelijk genoeg is er wel wat anders mis met deze studie. In plaats van de pat-combinatie heeft wit een minstens zo aantrekkelijke remise-variant:

Na 7.Ta1! f6+ verliest wit weliswaar een stuk, maar de koning gaat achter de zwarte pion aan: 8.Kg7! fxe5 9.Kf6 e4 en nu het grappige 10.Kf5! hetgeen mat op h1 dreigt en de zwarte pion aanvalt; remise dus (10...Kh6 11.Kxe4 f1D 12.Txf1 Lxf1).

Naar aanleiding van mijn brief, stuurde Robert Timmer me een aantal aanvullingen en correcties:

"Doordat zwart in de originele studie van Muchin helaas kan winnen met 1...Lc7! zag de componist zich genoodzaakt tot de volgende kleine ingreep (DIAGRAM 19):

De cook is er uitgehaald en de oplossing is bovendien met één zet verlengd: 1.Lf4+ Kh5 2.Ta5 en de rest is gesneden koek.

Alles goed en wel, maar ik zie niet hoe zwart kan winnen na het voor de hand liggende 1.Txe7! Bijvoorbeeld 1...f2 (1...Lxh2 2.Txf7) 2.Txf7 (dreigt 3.Th7 mat) 2...Ld3(h3)+ 3.Kg4(e4) enz.

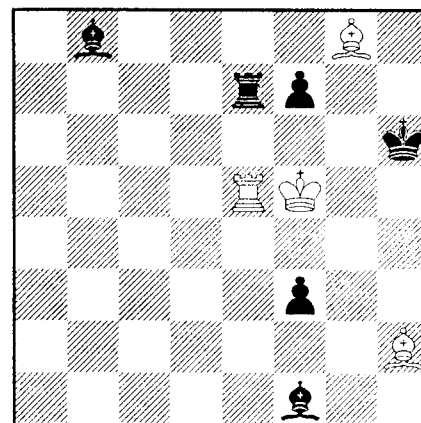

diagram 19

Gelukkig laat de studie zich eenvoudig restaureren. Mijn correctie ziet er als volgt uit (DIAGRAM 20):

Door de toevoeging van de zwarte pion op f4 en de witte pion op h4 is zowel de cook (1...Lc7) als de nevenoplossing (7.Ta1) uit de stelling gehaald. Tenminste, dat hoop ik. Er volgt:

1.Lxf4+ (een weliswaar weinig esthetische beginzet, maar toch...) 1...Kh5 2.Ta5 f2 3.Kf6+ Le5+ 4.Lxe5 Te6+ 5.Kg7 Tg6+ 6.Kf8(h8) Txg8+ 7.Kxg8 Lc4 8.Lh8+ (Door de extra h-pion heeft wit nog een extra verleiding. Niet goed is namelijk 8.Lf6+? Kg6 9.Ta1 Kxf6 10.h5 f1D 11.Txf1+ Lxf1 12.h6 Ld3 enz.) 8...f5+ 9.Kg7 f1D 10.Txf5+ Dxf5 pat."

Aldus Robert Timmer

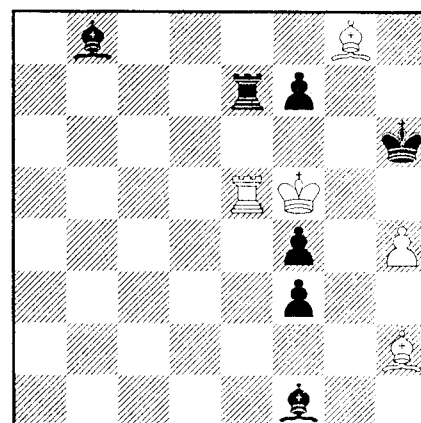

diagram 20

Harold van der Heijden

Verslag ARVES 1991

De verenigingsactiviteiten kunnen worden verdeeld in:

- a- organiseren en houden van bijeenkomsten
- b- publicitaire activiteiten

ARVES bijeenkomsten

Dit jaar werden weer een tweetal bijeenkomsten georganiseerd: de eerste in mei in Rotterdam. De ochtend was gewijd aan een vergader-gedeelte waarbij belangrijke formele beslissingen met betrekking tot de overname van EG aan de orde waren, alsmede het tweede gedeelte van een spreekbeurt over 'Het componeren van Miniaturen' door de Belgische componist Ignace Vandecasteele. Ook de middag-presentatie over de DataBase van eindspelstudies door Harold van der Heijden (met demonstratie) trok veel belangstelling.

De tweede reguliere bijeenkomst gehouden in november stond in het teken van de dit jaar vijfenzeventig jaar geworden eindspel-komponist J.H. Marwitz. Een aantal voordrachten waren aan zijn werk en persoon gewijd: de heren Mees, Bouwmeester en Van der Gevel hielden boeiende voordrachten. Bij ontstentenis van Jan Marwitz gaf de heer Muzerie s'middags een geïmproviseerde voordracht over de logische eindspelstudie.

De afwezigheid door de (naar later bleek fatale) ziekte van de heer Marwitz werd door de aanwezigen zeer betreurd. Hij was zonder meer de meest succesvolle komponist die Nederland heeft voortgebracht.

Naast deze twee bijeenkomsten waren er twee speciale sessies met sterk internationaal getint karakter bij gelegenheid van de vergadering van de FIDE commissie voor schaakcompositie in Rotterdam (de zogenaamde FIDE-week). De eerste sessie behelsde onder meer een uiteenzetting van de engelse expert A.J. Roycroft inzake het onderzoek naar bepaalde eindspeltypes met behulp van de computer, gevolgd door een kort verslag van grootmeester John Nunn over zijn ervaringen inzake componeren aan de hand van schaak data bases. Verder Harrie Grondijs over de kritische zet in de eindspelstudie. Dit aangevuld met het juryresultaat van een belangrijk thematoernooi door Lars Falk.

De tweede -kortere- ARVES presentatie bestond uit een spreekbeurt van Wouter Mees over 'en-passant slaan' en een bespreking van een toernooiuitslag door Jan Rusinek.

ARVES publicaties

De publicitaire activiteiten werden verder uitgebreid: het inmiddels zeer gewaardeerde kwartaalschrift *EBUR* verscheen met een keur aan artikelen, nieuw en 'pas ontdekt' ouder werk.

De schaaknalatenschap van John Selman werd via zoon Frank aan de ARVES overgedragen bleek een schat aan vrijwel compleet maar ongepubliceerd materiaal te bevatten niet alleen van Selman zelf maar eveneens van J. Kok, de nestor van de Nederlandse schaakstudie. Een aantal publikaties uit deze vondst: de Hippische Hogeschool: een diepgaande analyse van een fameus eindspel ooit gecomponeerd door Troitsky, en een boek over wederzijdse zetdwang, beide van de hand van Selman werden door Jan van Reek verzorgd (in de ARVES reeks). Een manuscript van Kok werd als nummer 4 van de 1991 jaargang van *EBUR* uitgebracht.

Een manuscript onder de titel 'Eindspelkunst' van J. Marwitz werd (eindelijk) in een up-to-date gebrachte vorm gepubliceerd. Een boek waarnaar door de liefhebbers reikhalzend was uitgekeken! De ARVES is er trots op dat Marwitz dit nog heeft kunnen beleven.

Ook buiten het kader van de ARVES werd in Nederland op eindspelgebied gepubliceerd: Schaakwerk II van Jan Timman, en twee boekjes met ieder 64 geselecteerde studies verzorgd door Jos Timmer.

Een tegenslag deed zich voor met betrekking tot de publikatie van het boek over de historische ontwikkeling van de eindspelcompositie in de Lage Landen, toen bleek dat de verhoopde sponsoring geen doorgang kon vinden. Inmiddels zijn voldoende financiële toezeggingen verkregen om de produktie van dit boek door te zetten.

Het Mann-boek over de kleurrijke schaakkomponist Carel Mann geschreven door Jan van Reek i.s.m. Ir. J. van Donk trok veel aandacht en waardering in de Nederlandse schaakpers.

Het boek Works of Simkhovich van Harrie Grondijs werd door grootmeester Ree op de lijst van de 10 meest opmerkelijke schaakboeken geplaatst.

EG

Nadat de benodigde financiële garanties waren verkregen leek niets een voorspoedige start van het nieuwe EG in de weg te staan. Helaas bleek door een samenloop van omstandigheden de voortzetting van EG ernstig bedreigd te worden. Deze omstandigheden waren enerzijds de vertraging van de produktie van het laatste 'Roycroft' nummer, anderzijds de logistieke problemen en tijdgebrek waarmee de nieuwe hoofdredactie geplaagd werd. Beide problemen werden via een speciaal comité opgelost.

Inmiddels is het laatste Roycroft nummer verschenen en zijn de eerste twee nieuwe nummers verzonden.

Het ledental van ARVES steeg licht tot 87 leden. Financieel is de vereniging zeer gezond.

H. Grondijs

V . S . S .

Tijdens zijn redacteurschap van de eindspelstudierubriek in het bondsblad van de KNSB heeft C.J. de Feijter enige malen een artikel gepubliceerd onder titel 'V.S.S.', wat Vergelijkende Studiën Studie betekent, een term die mr. A. Rueb het eerst gebezigd heeft. Ten behoeve van de verzameling eindspelstudies die door Nederlanders en Vlamingen zijn gecomponeerd ben ik nu bezig alle papieren van de Feijter, die bij mij terecht gekomen zijn, door te nemen en daarbij ben ik door hem geschreven artikelen tegengekomen, die kennelijk ook als 'V.S.S.' bedoeld zijn geweest. Voorzover ik weet zijn deze, op één na, nooit gepubliceerd en zeker niet in het bondsblad. Wel zijn incidentele studies eruit in het blad verschenen, maar geen artikel waarin de studies met elkaar werden vergeleken.

Het leek mij aardig wat meer bekendheid te geven aan deze prettig geschreven artikelen en daarom heb ik het plan opgevat steeds zo'n artikel voor EBUR te bestemmen. Bijgaand het eerste artikel.

(H.J. van Donk)

Incorrect, en toch winst

De nevenstaande studie van I. Dmitriev, 64 1930 trok de aandacht vanwege haar pikante oplossing: 1.Tc7-g7, f4-f3. Zoals bekend kan een toren twee, tot de zesde rij gevorderde pionnen niet alleen tegenhouden. De wijze waarop het paard de toren steunt is interessant: 2.Pb7-a5! Dit verhindert het verder oprukken van pion f3, want er zou mat volgen door 2...f2? 3.Txg2 f1D 4.Ta2 mat! Het paard op a5 beheerst het veld b3. Zwart kan wegens mat op a7 het paard niet slaan, terwijl op 2...Ka3 3.Pc4 K∞ 4.Pd2 wit gemakkelijk wint. Er rest zwart dus niet anders dan: 2...f5-f4, doch nu forceert wit met de tempozet 3.Tg7-g8! de winst, daar zwart nu niet vermijden kan op een van boven vermelde verliesvarianten in te gaan.

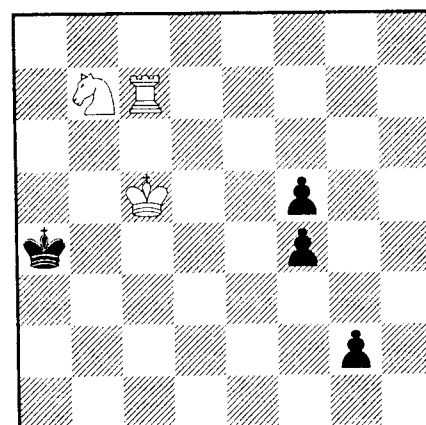

diagram 21

Geen diepzinnige studie, maar de natuurlijke bouw en de scherpe winstvoering doen de studie opvallen. Het is daarom te betreuren dat er een nevenoplossing is door 3.Pa5-c4 f3-f2 4.Pc4-d2 en door de matdreiging op a7 wint wit eenvoudig.

Voor ik verder ga, wil ik eerst vaststellen, dat ik veel respect heb voor datgene wat de vele Russische eindspeltovenaars presteren. Ik zou dan ook zeker geen incorrecte studie aanhalen, ware het niet dat uit deze de gehele volgende reeks is ontstaan.

Men kan daaruit tevens leren, dat zelfs een incorrecte studie haar nut kan hebben.

Na de ontdekking van bovenstaande nevenoplossing kwam de gedachte op, de idee van Dmitriev in correcte vorm tot uitdrukking te brengen. In het jaar 1943 ontstond daaruit de volgende studie (DIAGRAM 22), waarin de tempo-dwangstelling op andere, nog meer geforceerde wijze, tot uitdrukking kwam:

DIAGRAM 22 C.J. de Feijter (naar Dmitriev)
Tijdschrift van de KNSB, nov.
 1945.
 Wit speelt en wint.

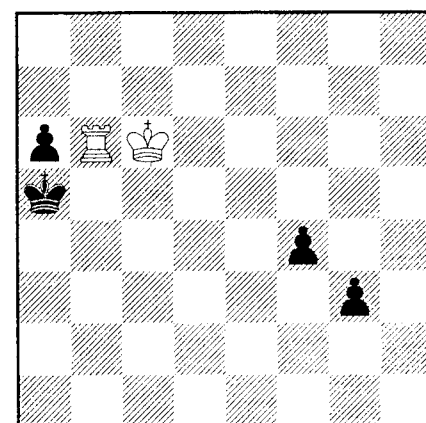

diagram 22

In deze stelling is het paard uitgespaard. De winst wordt op de volgende wijze verkregen: 1.Kc6-c5 Verschillende schakers welke de studie ter oplossing werd voorgezet, vingen hun pogingen aan met 1.Tb1? Daarop zijn de beide pionnen op de koningsvleugel slechts door Koning en Toren gezamenlijk onschadelijk te maken; in de tussentijd wordt de a-pion juist sterk genoeg om remise af te dwingen. Dit te onderzoeken is stellig van nut voor het praktische spel. 1...g3-g2 De enige zet die zwart nog kansen biedt, want op 1...f3 2.Tb3 gaat het anders zo sterke pionnenpaar wegens de matdreiging op a3 verloren. 2.Tb6-g6 f4-f3 3.Tg6-g4! een stille zet van geweldige kracht. zwart heeft geen keuze, er moet volgen: 3...f3-f2 4.Tg4xg2 f2-f1D 5.Tg2-a2 mat.

Terloops zij opgemerkt, dat deze studie weer eens de gulden regel van Dr. Tarrasch 'de torens behoren achter de vrijpionnen' onderstreept.

Met het materiaal van Dmitriev ontstond nadien

DIAGRAM 23 C.J. de Feijter (naar Dmitriev)
Tijdschrift van de KNSB, jan.
1946
Wit speelt en wint

Iedereen die het bovenstaande in zich opgenomen heeft zal zonder moeite de oplossing kunnen aangeven: 1.Tc8-g8 f4-f3 2.Pb8-a6 Kb6xa6 3.Tg8-g5! en verder als in de vorige studie. Natuurlijk werd naderhand verzocht ook de nevenoplossing in een passend gewaad te steken. Uit de pogingen hiertoe ontstond

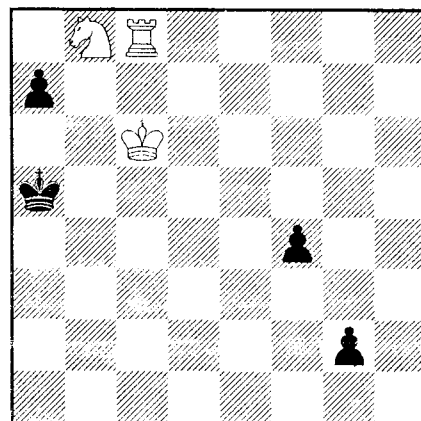

diagram 23

DIAGRAM 24 C.J. de Feijter (naar Dmitriev)
Tijdschrift van de KNSB, april
1946
Wit speelt en wint

Wanneer men een vergelijk trekt met de uitgangsstudie ziet men, dat slechts een pion op a7 is toegevoegd. Een kleine verandering, die evenwel variantenwinst bracht:

1.Tc7-g7 f4-f3 2.Pb7-a5 en nu:

a) 2...f4 3.Pc4 de vroegere nevenoplossing 3...f2 4.Pd2 en wint.

b) 2...f2 3.Txg2 en het verdere verloop is weer overbekend.

c) 2...a6 Zwart dreigt nu het paard te nemen en daarna een dame te halen, doch wit verdedigt zich afdoende door 3.Pc4 f2 4.Tg3! en het mat op a3 is niet te verhinderen.

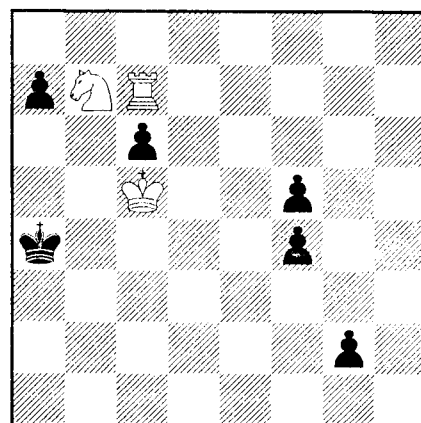

diagram 24

Bovenstaande studies geven niet veel nieuws te zien, doch de volgende twee vertonen enige vooruitgang

DIAGRAM 25 H.G.A. Mesman
Tijdschrift van de KNSB, febr.
1946
Wit speelt en wint

Ook hier is de eerste zet zeer eenvoudig: 1.Tc7-f7 e4-e3. Met het nu volgende 2.c2-c3! opent wit niet slechts de tweede rij, maar voorkomt tegelijkertijd een zet van de zwarte koning. 2...c5-c4 En nu is het aan wit een goede voortzetting te vinden. Hij vindt deze in de volgende zet: 3.Tf7-f6!! waarna zwart tot

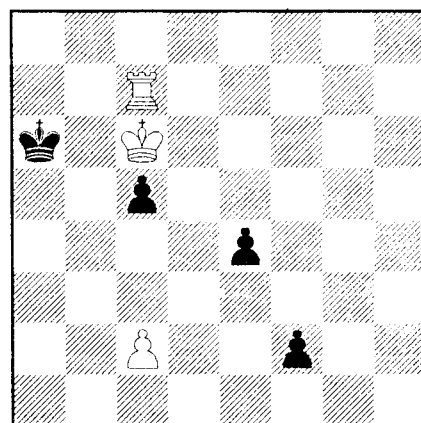

diagram 25

de volgende afwikkeling gedwongen is: 3...Ka6-a5 (3...Ka7 4.Kc7) 4.Kc6-c5 Ka5-a4 5.Kc5xc4 Ka4-a3 6.Kc4-d3 en wint. Men merke op, dat de matwending uit Dmitriev's studie voortdurend als dreiging aanwezig is.

De laatste studie uit deze reeks heeft slechts zijdelings nog met Dmitriev's studie te doen

DIAGRAM 26 H.G.A. Mesman en C.J. de Feijter
Tijdschrift van de KNSB, febr. 1946
Wit speelt en wint

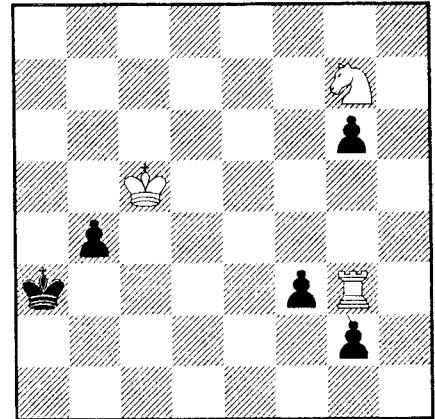

diagram 26

Opnieuw zijn het een paar ver opgerukte pionnen die de strijd beslissen. Men is geneigd de f-pion met schaak te nemen, doch dit geeft slechts remise, omdat wit weer een tempo moet verliezen om de g-pion een halt toe te roepen en intussen rukt de b-pion zo ver vooruit, dat de toren voor deze pion moet worden gegeven. De oplossing verloopt als volgt: 1.Pg7-e6 b4-b3 2.Pe6-d4 f3-f2 Het beste; op 2...b2 3.Pf3 wordt het aftrekschaak zo sterk, dat zwart wel kan opgeven. 3.Pd4-b5+ Ka3-a4 Wijkt de Koning uit naar de tweede rij, dan gaan alle pionnen verloren 4.Tg3-g4+ Hier ware 4.Txg6? een misgreep. Zwart wint dan nog als volgt: 4...b2 5.Tg3 b1P! Een zwarte minor! 4...Ka4-a5 5.Pb5-c3 Ka5-a6 6.Kc5-c6 Ka6-a7 7.Kc6-c7 f2-f1D 8.Tg4-a4+ Df1-a6 9.Pc3-b5+ Ka7-a8 10.Ta4xa6 mat.

Met behulp van zwart kan men de verwantschap met de Dmitriev-studie vaststellen: 1.Pe6 Ka4 2.Pd4 f2 3.Txg2 enz.

Geen der gegeven studies tonen grootmeesterlijke eigenschappen; zij leren ons wel, dat bij diepgaande studie van een eenvoudig gegeven nog veel schoons te voorschijn komt en dat zij zeker in staat zijn enige genotvolle ogenblikken te verschaffen.

C.J. de Feijter

Schoonheid wijst de weg

Het haalbare

De goede componist probeert iets te laten zien. Van heel bescheiden: een leuk onverwacht zetje (en waarom ook niet) tot uiterst ambitieus: een bepaald logisch thema, een systematische manoeuvre, dominantie, you name it..

Omdat het zo moeilijk is überhaupt iets te componeren kan enige pretentie geen kwaad. Misschien is het bezinksel van de inspanningen nog net de moeite van publicatie waard.

De kloof

Tussen het moment waarop je 'iets' hebt dat er op lijkt en de realisatie gaapt een nauwe maar verschrikkelijk diepe kloof.

Tijdens een van zijn spreekbeurten sprak Vandecasteele van het 'geluk' dat je moet

hebben. Een woord van troost want wie zich intensief met studies bezig houdt of heeft gehouden, heeft weet van de verbijstering en wroeging als het maar niet wil lukken! Een probleemcomponist heeft het iets gemakkelijker, in problemen is het kwaalverloop gradueler, er is hoe dan ook produktie mogelijk. In een studie telt een beetje goed eigenlijk niet.

Een voorbeeld van een beetje goed

Het volgende geval geef ik ter overdenking.

Ik besloot een studie te maken op basis van een ideetje genoteerd tijdens het werk aan een andere studie (DIAGRAM 27). Mijn gedachte: ik moet een stelling kunnen bewerkstelligen die de vereiste motivatie-energie bevat om dit waar te maken. Af en toe werkte ik eraan, met de details van dit geploeter zal ik u niet lastig vallen. Toen een pat de stelling kwam binnenwandelen, begon het interessant te worden.

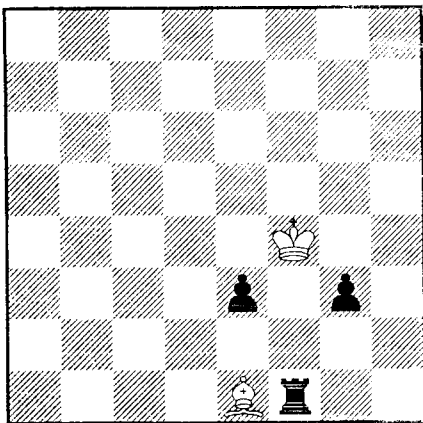

diagram 27

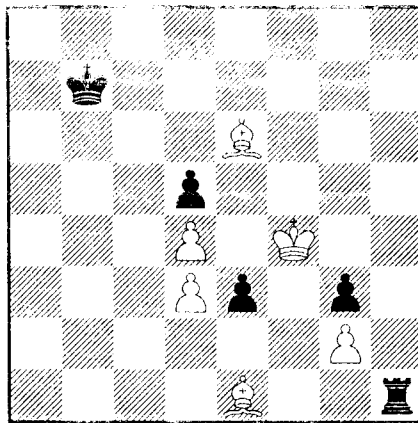

diagram 28

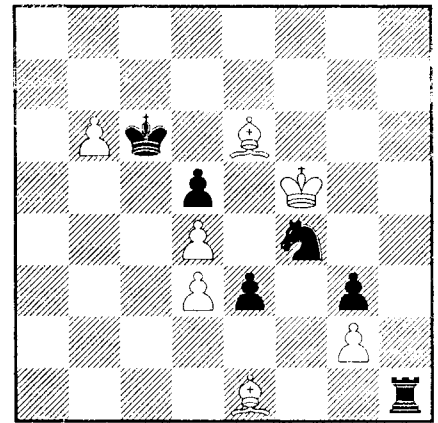

diagram 29

DIAGRAM 28 toont de studie toen zij bijna klaar leek te zijn. Oplossing: 1...Tf1+ 2.Lf2 Txf2+ 3.Kxe3 Kc6 4.Lxd5 Kxd5 pat. Alleen: zwart is aan zet dus 'eventjes' een inleiding verzinnen. Dit voert mij naar DIAGRAM 29.

Voor een goed begrip:

- de zwarte h-pion is ongevaarlijk
- wit mag zijn koning niet laten afsnijden.

Na 1. Kxf4? volgt 1...Txe1 2.Kxg3 Kxb6 3.Lxd5 Kb5 4.Kf3 Kb4 etc. Ook na 3.Kf3 Kb5 is zwart nog op tijd... Dus: 1.b7! Kxb7 2.Kxf4 en remise, omdat na 2...Txe1 3.Lxd5+ en 4.Lf3 gaat (maar niet 4.Kxg3 wegens 4...Tf1+).

Maar nu zie ik.. dat als dit zo is na 2...Tf1+ (tempoverlies!) niet alleen 3.Lf2 remiseert, maar ook 3.Kxg3 Txe1 4.Kf3! Bovendien bedenk ik nu dat 1.Kxf4 Txe1 2.b7 Tb1 3.Kxe3 Txb7 remise loopt.

Maar..dan...denken, denken, denken...

Maar kijk eens: de duals verdwijnen als ik alles een positie naar rechts opschuif (DIAGRAM 30)! Dat is er een voor *Chess Life*. Daar zal Benko van opkijken! Ik schrijf:

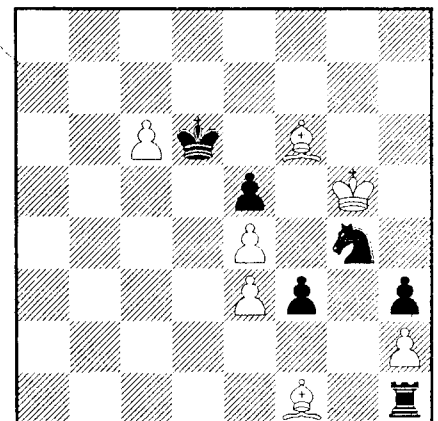

diagram 30

A subtle case of Réti's manoeuvre for the defence

It would seem that after 1.c7 Kxc7 2.Kxg4 Rg1+ 3.Kxh3 Rxf1 4.Kg3 Kd6 5.h4 draws. Obviously, the king's support for pawn f3 from e2 arrives too late, and after 5...Ke6 6.Bd8 draws because the h-pawn supports the bishop after 6...f2 7.Bg5 (but not good would have been 6.Bg7 Rg1+ or 6.Bh8 f2 7.Kg2 Rh1 8.Kxf2 Rxh4 9.Bg7 Rh7 10.Bf8 Rf7+ -+). If Black tries 5...Kc5 6.h5 the attack on the bishop is not available (6...Rg1+ 7.Kf2 =).

But instead of 4...Kd6 Black can and should play 4...Kc6 keeping his options open as the move serves two goals at once: approach to e2 and crossing over to the king's side, all dependent on White's play. Now White must play 5.h4 (5.Bxe5? Kc5 -+). After 5...Kd6 obviously White's king is tied to its spot. Therefore, either the bishop must move: 6.Bg5 Kc5 7.h5 (White cannot afford to lose time), 7...Rg1+ +--; or 6.Bh8 Kc5 and the bishop blocks the way of the h-pawn; or 6.Bd8 Kc5 7.h5 Kc4 8.h6 f2 9. Kg2 Rd1 -+.... or the pawn must move: 6.h5 Ke6 7.Bh4 Kf7 8.h6 Kg6 9.h7 ?!

Bijna

Begrijpt u? Er valt veel meer over deze stelling te vertellen maar de essentie van mijn verhaaltje is deze: Een stelling werkt voor 95% maar het ontbreken van het laatste element doet het hele gebouw in elkaar storten.

Hier stuit verstand en verbeeldingskracht op het beton van de extra-logische werkelijkheid (de logische werkelijkheid plus al datgene erom heen dat zich aan ons begrip onttrekt). De gekoppelde schaakkracht van alle grootmeesters en computers tezamen kunnen deze werkelijkheid niet veranderen.

Alle schoonheid berust op toeval: wat ik bedenkt is mogelijk, als ik geluk heb, bestaat het nog ook. Ik plaats de koning maar in arren moede op a1 of zo en mijn studie is klaar. Gelukt is de oorspronkelijke taak en de wedren tussen witte pion en zwarte koning. Verloren de Réti-zet 4...Kc6 en het pat.

Geluk(t)

DIAGRAM 31 H. Grondijs
Eerste publikatie, 1992
Remise

Oplossing: 1.Ld3 en nu a: 1...f1D 2.Lxf1 Tg1+ (2...Txf1? 3.b5 Kc2 4.b6 Kd2 5.b7 etc. =, maar niet 3.Lxe5+ Kc2 en de koning arriveert op tijd op e2) 3.Lg2 (3.Kxh3? Txf1 4.b5 Kc2 5.b6 Kd2 etc. -+) 3...Txg2+ 4.Kxf3 = of b: 1...Kc3 2.Lf1 (blokkade, de toren zal f3 niet 'zien') 4...Txf1 3.Lxe5+ Kd3 4.Kxf3 Te1 5.Kxf2 Txe3 6.Lf4 Te2+ 7.Kg3=, of hier 3...Kd2 4.Kxf3 Ke1 5.Lg3=.

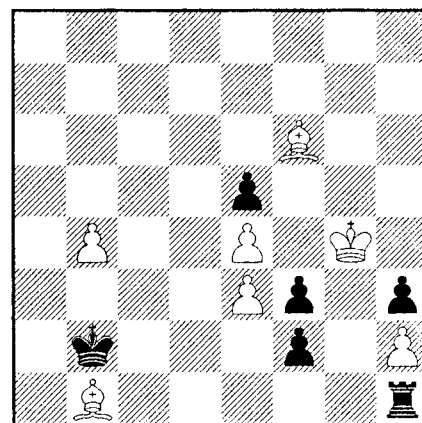

diagram 31

H. Grondijs
(met dank aan Rob Bertholee voor zijn analyses bij diagram 30).

FOUTEN IN BOEKEN

Jan van Reek

Velen hebben zich ingezet bij het corrigeren van door mij geschreven of geproduceerde boeken. Hierna volgt een overzicht van het resultaat.

ERRATA of "The ultra modern endgame study" by Adam Sobey

3.14D 8. Qh8-h7† also draws
 3.30 8. Ke4-d5
 3.31 III 20. Be8
 3.33 I) 2. Rxc3 B. 6. a6-a7
 3.34 A. 6. Sf6xd7
 3.38 B. Bc7xd6 stalemate; C. 9. Bb6xa7
 3.41 Diagram add BS on e3
 3.52 II) 5. Qe7; V) 4. ... Rd6; VI) 7. Kg8
 4.1 Add 5. Ka3-b4 Sb1xd2
 I) delete Qxc5 once
 4.1a 4. Rg1-g8
 4.1c B. 5. Kc7-d6
 Page 49: line 9: his line 16:descending
 4.5 II) delete 5. Sxa8 Re3†
 4.6 III) 4. Kc7 Sb5†
 4.7 3. Kh7-h6
 Page 54 line 23 : square

Opmerkingen bij "Miniatures" door Th.C.L. Kok

3.5 (pag. 8) "Draw" moet zijn "Win"
 3.11 (pag. 11) Idem
 4.1 (pag. 13) 3. Kd1-c2

Co-auteur Henk van Donk schreef een nieuwe beschouwing over "Carel Mann". Hieraan zijn mijn verbeteringen toegevoegd.

Nadere gegevens over de studies van Mann.

Na het gereedkomen van het manuscript van het boek "Carel Mann" werd in de nalatenschap van J. Selman Jr. een verzameling kaarten met studies van Mann ontdekt. Deze verzameling leek een kopie van die van De Feijter, die evenveel kaarten bevatte. Bij het verwerken van beide verzamelingen ten behoeve van het studiearchief van ARVES bleek dat vooral Selman eigen aantekeningen bijgeschreven had en vele daarvan zijn voor een juiste beoordeling van een vrij groot aantal studies van belang. Hier volgen de belangrijkste van deze aantekeningen en ook enige andere gegevens die aan het licht zijn gekomen.

Nr. 5 Deze beroemde studie is na bijna 80 jaar gekraakt! Zoals Hans Ree in NRC Handelsblad

vermeldt, heeft Harry Goldsteen de volgende nevenoplossing gevonden: 4. Lg1† Kh1 5. Lf2 Dh2 6. De4† Dg2 7. De1† Kh2 8. De5† Kh1 9. Da1† Kh2 10. Dxb8† Dh3 11. Dxf8 en wint.
 Nr. 20 Volgens Selman is de dwangstelling na 5. ... b5 6. Ld3† Ka1 7. Dc3† Ka2 8. Lc2 niet meer te winnen als zwart 8. ... b4 speelt.
 Nr. 23 De witte looper staat in de beginstelling op d5.
 Nr. 27 Selman geeft 1. De6† Kd8 2. Lf5 als nevenoplossing.
 Nr. 28 Deze studie was bedoeld als een verdieping van nr. 108. Beide studies zijn volgens Selman nevenoplosbaar. In nr. 28 komen we door 3. Db6† i.p.v. 3. Da1†) Ka8 4. Da6† Kb8 5. Dc8† Ka7 6. Dc7† terecht in de nevenoplossing van nr. 108. Zie aldaar.
 Nr. 30 Deze studie was bedoeld als verbetering van nr. 116, maar volgens Selman bevatte deze studie geen dual, zie aldaar.
 Nr. 32 De Feijter geeft aan dat wit door 4. Dd3† Ke5 5. Pf7† de dame wint of na 4. ... Kc5 door 5. Pe4 mat zet.
 Nr. 35 De studie was ingezonden zonder pion h2. Na de inzendingtermijn voegde Mann deze pion toe, maar dat werd niet geaccepteerd. Zonder pion h2 is de studie onoplosbaar, daar dan op 10. Db5 de zet 10. ... Dh1† kan volgen.
 Nr. 36 Selman geeft aan dat 8. Dd4† ook wint. Nr. 49 is een verbetering van deze studie.
 Nr. 43 In de hoofdvariant is er volgens Selman na 8. ... Ka4 9. Ka2 De6† 10. Lc4 De3 geen oplossing.
 Nr. 52 De gegeven stand is gesuggereerd door Selman, maar zij kan niet juist zijn, gezien de varianten bij de eerste plaatsing in het U.D. In het diagram stond in plaats van het paard op c2 een zwart paard op e2, maar uit de varianten bleek dat dit een zwarte looper moest zijn. Maar de studie lijkt dan onoplosbaar wegens de variant 1. Pd5† Kg5 2. b8D h1D 3. Df4† Kh5 4. Df5† Kh4 (i.p.v. 4. ... Kh6 wat het U.D. gaf) 5. Dh7† Lh5. Mogelijk is de plaatsing van het zwarte paard op c2 een latere correctie.
 Nr. 56 Na 2. ... Ka4 3. Ka2 De6† 4. Lc4 De3 lijkt er geen oplossing te zijn.
 Nr. 59 Ook 2. Db3† wint.
 Nr. 72 Volgens Selman wint ook 1. Df4†.
 Nr. 75 6. Dc3†, 6. Dc2† en 6. Dc1† winnen ook.
 Nr. 76 De eerste plaatsing was 7 mei 1920.
 Nr. 78 Volgens Selman wint ook 1. Dxe6 a1D 2. De4 Df6 3. Kg2. In de gegeven variant winnen zowel 5. Dc8† als 9. De5† ook.

- Nr.79 Selman geeft aan dat wit na 7. .. b4 niet kan winnen. Op 8. Dxb4 volgt dan 8. .. De3 en na 8. Lb3† volgt 8. .. Ka3.
- Nr. 82 De auteursoplossing was 1. Dxf6 Df7 2. Dg5† Kf8 3. De5 Pd2 4. Pg5 Pc4 5. Dc5† De7 6. Dc8† De8 7. Df5† Ke7 8. De6† Kd8 9. Pf7†. Selman geeft de weerlegging 4. .. Df1 met remise. Dan kan echter volgen 5. Pe6† Ke7 6. Pc5† Kf8 7. Dd6† Kg8 8. Dg6† Kf8 9. Dg7† Ke8 10. Dd7† Kf8 11. Pe6†
- Nr. 83 Deze studie was bedoeld als de verbetering van nr. 82, maar volgens Selman is het na 3. .. c5 4. De3† Dd2 5. Dxc5† Dc2 6. Dd4 Dc8 remise.
- Nr. 87 Ook wint 14. Df6† Kg8 15. De6† Kg7 (15. .. Kf8 16. Le7†) 16. Lf6† Kg6 17. Le7† Kg7 18. Df6† Kh7 19. Df7† Kh6 20. Lf6.
- Nr. 89 Haga kende deze studie alleen zonder pion a5, die bij de eerste plaatsing ontbrak. De studie was zo door 1. .. Db6† onoplosbaar. Haga trachtte die stand te verbeteren. Na 1. Dxf2† is er dan echter een materieel gewonnen stand.
- Nr. 94 In de stand ontbreekt een witte pion op g6.
- Nr. 95 Zowel met de witte dame op f1 als op f2 is de studie na 1. De1† onoplosbaar gezien 1. .. Kc4 2. Db4† Kd5 3. Dd4† Ke6.
- Nr. 98 12. .. a5 13. Dh1† Dh3 14. Lg3† Kg4 is geen weerlegging, want door 15. Df3† Kg5 16. Lf4† Kh4 17. Lg5† wint wit de dame.
- Nr. 105 Selman geeft aan dat in de hoofdvariant 8. Dg3 direct wint.
- Nr. 108 Volgens Selman is de studie nevenoplosbaar: 2. Dc7† Ka8 3. Kb6 Dh6† 4. Kb5 Dg5 5. Dc8† Ka7 6. Dc5† Kb7(8) 7. Db6† Ka8 8. Ka6. Indien 4. .. Dh5 dan 5. Dd8† K-7 6. Dd7† K-8 7. Kb6 Dh6† 8. Le6. Indien 4. .. Dh1 dan 5. Dd8† Kb7 6. De7† Kb8 7. Dd6† Ka7 8. Dd4† Kb8 9. Le4.
- Nr. 109 Selman geeft aan dat 7. Dg4† ook wint.
- Nr. 111 Volgens Selman winnen ook 1. Dd6† en 1. Df8†
- Nr. 114 Volledigheidshalve herhaal ik de correctie van Van Reek in het septembernummer 1991 van EBUR. Variant B moet luiden: 6. .. Db7?! 7. De5† De7 (7. .. Kd8 8. Dd6† Ke8 9. Kh6!; 7. .. Kf8 8. Dh8†) 8. Dd5 Kf8 9. Df5† Ke8 10. Dc8† Dd8 11. Dc6† Kf8 12. Df3†
- Nr. 115 Pion b6 schijnt op h6 te moeten staan.
- Nr. 116 Volgens Selman is 1. Dd3† Kc5 2. Kc7 geen dual, maar houdt 2. .. Db2 remise.
- Nr. 119 Deze studie schijnt een Eervolle Vermelding te hebben gehad.
- Nr. 123 Selman geeft aan dat 9. Dc4† Kd6 10. Db4† Kc6 11. Db6† Kd5 12. Db5† Kd6 13. De5†, resp. 12. .. Ke4 13. De2† Kf4 14. Lc7 mat ook wint.
- Nr. 127 Selman geeft 4. Dc5† Kb2 5. Dd4† als winnend aan.
- Nr. 130 Volgens Selman is er na 10. .. Ke8 geen oplos-
- sing.
- Nr. 133 Selman geeft 13. Le8† Kf8 14. Df6† Kg8 15. Df7† Kh8 16. Df8† Kh7 17. Lg6† als andere winstmogelijkheid.
- Nr. 135 In de hoofdvariant wint ook 8. Da2† Kb4 9. Db3†, aldus Selman.
- Nr. 137 Volgens Selman wint ook 2. Dg3 Df7† 3. Kxa3 Da7† 4. Kb2 Dg7† 5. Kb1(c2) Dh7 6. Df3† Kg1 7. Lg3 g5† 8. Kc1.
- Nr. 138 De Feijter gaf als nevenoplossing 2. Dh4† Kd6 3. Dd8† Kc5 4. Da5† Kd4 5. Da7† Kd5 6. Dxa2†. J.C.A. Fischer adviseerde daarom als beginstand de positie na 1. Pe5† Ke7 2. Dh7† Kd6 te nemen.
- Nr. 139 Volgens selman is het in de hoofdvariant remise, bijv. 4. Lg6 Df1. Ook de eindstand is remise door 15. .. Dd6.
- Nr. 140 Deze studie is een verbetering van nr. 118 en nr. 124.
- Nr. 141 In het manuscript van Mann stond de oplossing 9. Da5† Da2 10. De5 Df2 11. Kb3† Kb1 12. De4† en 13. Dh1† Selman tekent aan dat 7. Dd4 Db7 8. De5 Db1 9. Kd2† Ka2 10. Da5† Kb3 11. Db5† Ka2 12. Da4 tot mat leidt. In het boek werd de kortste oplossing gekozen.
- Nr. 143 Selman geeft 4. Df6† als nevenoplossing, bijv. 4. .. Kc4 5. Df4† Kc5 6. La7† of 4. .. Kc5 5. Dc3† Kb6 6. Dc7 mat.
- Nr. 145 11. Dc6† Kd4 12. Db6† wint twee zetten.
- In het boek ontbreken de volgende studies:
- Nr. 148 Utrechtsch Dagblad, 5 april 1913.
Ka1,Dg2,Pa3
Ke1,Dh7,g6
1. Pc2† Kd1 2. Pe3† Ke1 3. Kb1 Da7 (of A) 4. Pc2† Kd1 5. Dd5† Ke2 6. Pd4† Kf2 7. Df3† Kg1 8. Pe2† Kh2 9. Dg3† Kh1 10. Dh3 mat.
A. 3. .. Dh4 4. Kc1 Df2 5. Pc2† Ke2 6. De4† Kf1 7. Pe3† Kg1 8. Dxc6† Kh1 9. Dh5† Kg1 10. Dd1† Kh2 11. Pg4†
- Nr. 149 De Schaakcourant, juni 1912.
Kg2,Db7,Lf8,f4
Ke6,Df6,Lf7,g5,g6,h4
1. Da6† Kf5 2. Dd3† Kxf4 (of A) 3. Df1† Ke5 4. Lg7 Dxc7 5. Da1†
A. 2. .. Kg4 (2. .. Ke6 3. f5† Ke5 4. Lg7) 3. Df3† Kf5 4. fxg5† Kxg5 5. Lh6†
- Selman vermeldt ook nog een studie uit het Utrechtsch Dagblad, 1913, maar hij geeft geen oplossing. Dit is waarschijnlijk nr. 17:
Ke1,Da1,Lf2
Kb3,Da8,a3,e4
- De studies nrs. 4 en 15 zijn tweemaal opgenomen: nrs. 33 en 50.
- Overige correcties in "Carel Mann".
Blz. 3, 4e alinea: reconstrueerde
Blz. 8, regel na Geestesziek: gehoorhallucinaties

- Blz. 10, 10e regel: waarschijnlijk.
 Blz. 11, 8e regel: "kan" moet worden geschrapt.
 Blz. 14, 19e regel: indem
 10e regel van onder: geobsedeerd.
 Blz. 19, 4e regel, rechterkolom: 5. .. Ke5.
 Blz. 20, 3e regel van B: ontdoen moet zijn ontstaan
 Blz. 28, 16e zet van zwart: Ke5xe6.
 Blz. 31, 7e en 8e regel van A: 7. De2+ of 7. Dc3+.
 3 regels lager: 8. Db1 mat.
 Blz. 37: Schachzeitung
 3e regel van onder: geconstrueerd.
 Blz. 41, 5e regel rechterkolom: 3. .. Dh7.
 Blz. 42, onderaan linkerkolom: 9. .. Df8.
 Blz. 47, 4e regel rechterkolom: 7. Pf2+
 Blz. 51: Tidskrift für Schack.
 Blz. 52, voorlaatste regel: neerwaartse.
 Blz. 53, 6e regel: gebruik. Deze regel moet eindigen met
 ".
 Blz. 56, voorlaatste regel linkerkolom: 5. Dc4+.
 3e regel rechterkolom: 7. Pc5+
 Voorlaatste regel rechterkolom: gemanoeuvreerd.
 Blz. 58, 14e regel rechterkolom: 11. .. Kd3.
 Blz. 60, 2e regel rechterkolom: 16. .. Ka4-b4.
 Blz. 62: 4. .. Ke5-f4.
 7e regel rechterkolom: 15. .. Kg3.
 Blz. 65: ARVES.
 Nr. 35: Stratégie.
 Nr. 37: 5. .. Kg8.
 Nr. 61: 12. .. Kg1(3).
 Nr. 66: 5. Ke6!
 Nr. 70: 9. .. Kc8.
 Nr. 80: 4. .. Kf3 5. Dd5+
 Nr. 115, zowel in de hoofdvariant als in A: 4. Dxb6+
 In de dual: 3. Dxb6+
 Nr. 80, A: 7. Dxb7+
 Nr. 124: 5. Pf4+ Kf5 4. Df2+ Ke6 moet geschrapt worden.
 Nr. 141: "hinderlaag".
- Vier onvolkomenheden in studies van Mann ontdekt door Julien Vandiest
- Nr. 11: na 8. .. Kg8 wint wit op een veel eenvoudiger manier door 9. Df8! Kh7 10. Pg5! Kg6 11. Df5! Kh6 12. Df6 mat, of 11. .. Kg7 12. Dh7! met damewinst. Wel een knaap van een dual...
- Nr. 29: hier ontstaat er een kleine dual na 13. .. Kf8, want dan wint niet alleen 14. Db4!, maar eveneens het rechtstreekse 14. Dxb3!
- Nr. 93: met de beste wil van de wereld zie ik niet hoe wit nog zou kunnen winnen na 13. .. Dg4! i.p.v. 13. .. Dd8. M.i. dus onoplosbaar.

Nr. 97: waarom niet, i.p.v. 4. Dd7, dadelijk 4. De6!? Bovendien wint, na 12. .. Da7, óók 13. Kh6! Kf7 14. Pg5! Kf7 15. Ph7! Kf7 16. Dg6! Ke7 17. Dg7!, of 13. .. Kh8 14. Dd3! De7 15. Dc3! Kg8 16. Dg3! Tenslotte is er, na 13. .. Da1, ook nog 14. Dg5!, met mat in vier. een wel erg manke studie.

Correcties enz. bij "Reciprocal stalemate" door J. de Boer

r.3 v.b. = regel 3 van boven
 r.7 v.o. = regel 7 van onderen

<i>Op pagina</i>	<i>staat:</i>	<i>Dit moet zijn:</i>
3,r.11-12 v.b.	It was .. papers	Weglaten
6,r.10 v.b.	J.S.	John Selman
6,r.15 v.b.	(now .. Viljandi)	Kan nu weg
9,r.4 v.b.	Sexc4†	Sec4†
9,r.4 v.b.	Kxc4	Kxc4 or Sxc4
12,r.1 v.o.	Draw	Black to move; White draws
13,r.8 v.b.	and White is	and Black is
13,r.2 v.o.	Rxg5†	Rxg5
14,r.1 v.b.	Not	Niet dik gedrukt
14,r.9 v.b.	effort	efforts
15,r.12 v.o.	1. Kg1	Niet dik gedrukt
17,r.15 v.b.	No. 15	In No. 15
17,r.19 v.b.	13	16
18,r.12 v.o.	or S; ..., then	or S, then
18,r.2 v.o.	three	two
20,r.10 v.o.	move	moves
20,r.9 v.b.	content	contents
22,r.7 v.o.	hxg5	hxg3
23,r.8 v.o.	Kh6	Kxh6
23,r.1 v.o.	d7!	d7 or e7!
25,r.12 v.b.	Kg8	Kh8
25,r.12 v.b.	become	becomes
25,r.23 v.b.	27	30
25,r.1 v.o.	29	31
27,r.10 v.b.	Kd2	Kxd2

Tenslotte nog een opmerking:

Op pag. 20 staat in regel 5-4 v.o.: "However, ... variation (d)."

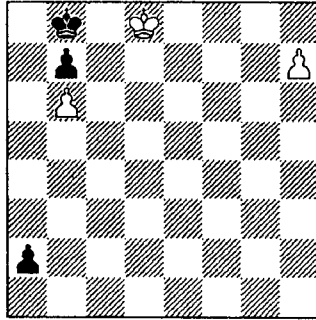
Maar de volgende voortzettingen leiden direct tot winst voor zwart:

In b) 7. .. Qf5 na 7. Qc3;

In c) 5. .. Qg3 na 5. Qf6;

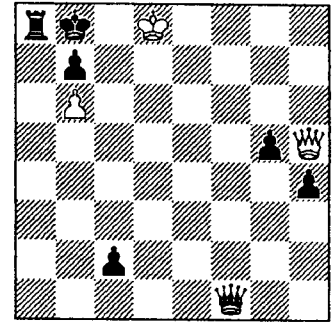
In d) na 5. g3: 5. .. Qf7! 6. Ke1 Qg3 of .. Bxg3†

De ware Joseph

D. Joseph
 BCM
 1922
 Wit Wint
 .22

H. Grondijs
 Original
 1992
 Wit Wint
 4300.14

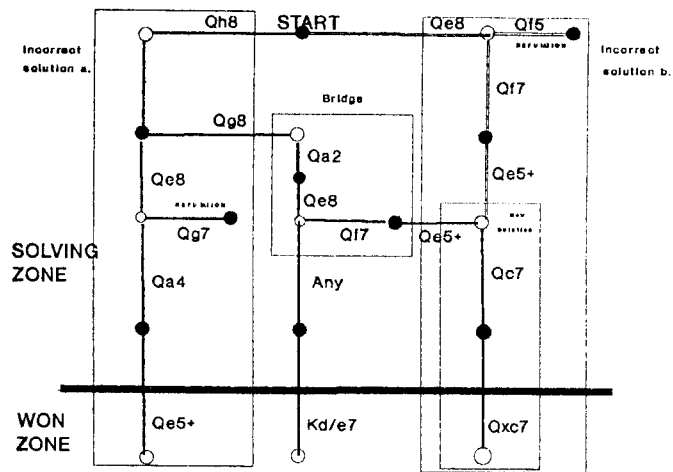
Een Romein is een 'ware' logische studie waarbij het voorplan ervoor zorgt dat de oorspronkelijke afdoende verdediging tegen het hoofdplan wordt vervangen door een andere equivalente verdediging die weliswaar nog steeds adequaat verdedigt tegen de oorspronkelijke dreiging, maar een verzwakking met zich mee brengt die witte winst op een nieuwe manier toelaat.

De Romein wekt dus de indruk dat een incorrecte oplossing wordt omgebogen in een correcte, nieuwe oplossing.

DIAGRAM 32 de echte Joseph, is geen ware Jozef, dat wil zeggen is geen Romein. Na 1.h8D a1D 2.Dg8 (testplan 2.De8 Dg7!) 2...Da2 3.De8 zou nu 3...Df7 adequaat (zij het niet afdoende) moeten zijn, er volgt echter 3...Da4 4.De5+ Ka8 5.Dh8 +/-, dus er is sprake van Beugung: de adequate verdediging wordt uitgeschakeld, een inferieure blijft beschikbaar.

De versie in DIAGRAM 33 toont een ware Joseph. 1.Dh8 Da1 2.Dg8 Da2 3.De8 (helaas met dubbele dreiging) 3...Df7 (of 3...De6 4.Dxe6) 4.De5 en mat (4.Dxf7 c1D -+), of 1...Df5 2.Ke7+ Dc8 3.De5 en mat. Testplan: 1.De8 Df5 2.Ke7+ Dc8 en De5 is niet mogelijk. Behalve 'waar' is deze Joseph ook 'compleet': zij bevat als het ware 2 incorrecte studies: a) met oplossingsverloop 1.De8 Df7 2.De5 met als weerlegging 1...Df5 en b) met oplossingsverloop 1.Dh8 Da1 2.De8 met als weerlegging 2...Dg7. Deze worden aaneengesmeed door het logische bruggetje tussen a) en b). Dit paadje zorgt ervoor dat beide weerleggingen kunnen worden vermeden. Dus oplossing a) wordt alleen gevolgd om in oplossing b) wit de besturing te geven zonder dat zwart iets heeft kunnen doen tegen de dreiging: '2.' De5.

Collega-componist! Wilt u ook eens een ware studie in een complete omtoveren, of kunt u mijn gedrocht verbeteren? Ik zal u graag een Romein toesturen. Alle resultaten komen in mijn boek.

Joseph's True and Complete Form

H. Grondijs